

-RADNI PREVOD-

Deklaracija sa konferencije na visokom nivou na temu rute od istočnog Mediterana preko Zapadnog Balkana

1. U posljednjih nekoliko godina, došlo je do dramatičnog porasta izbjegličkih i migrantskih tokova u zemljama koje se graniče sa Sirijom, pa dalje putem **rute od istočnog Mediterana preko Zapadnog Balkana**. Većina su osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita, što izaziva **ogroman pritisak na kapacitete za prijem[1] kod većine pogođenih zemalja** i ozbiljne humanitarne posljedice, a predstavlja i značajan izazov za upravljanje granicama i sisteme azila te sigurnosne izazove.

2. Međunarodna zaštita i pomoć se moraju osigurati svima koji imaju pravo na istu, uz puno poštivanje načela zabrane protjerivanja. Paralelno, neregularni migranti kojima nije potrebna međunarodna zaštita moraju biti učinkovito vraćeni u svoje zemlje porijekla, u skladu s postojećim i budućim sporazumima, kao i međusobno ugovorenim aranžmanima.

3. Moraju se poštivati relevantni propisi u prelasku granice kako bi se osiguralo sigurno i dobro upravljanje prometom. Nepropisni prelasci granice prijete sigurnosti i mogu potaknuti organizirani kriminal. Ključni su učinkovito upravljanje granicama i borbu protiv organiziranog kriminala odgovornih za krijumčarenje migranata i trgovinu ljudima. Stoga je od iznimne važnosti pojačati naše zajedničke napore u cilju uspostave sveobuhvatnog upravljanja granicom.

4. **Suočeni smo sa zajedničkim izazovom. Kao partneri, trebamo zajednički odgovoriti solidarnošću.** Također je potrebno povećati angažman šire međunarodne zajednice. Jordan, Libanon i Turska[2] su na samom vrhu ovih napora. Sa zahvalnošću ističemo njihovu velikodušnost u prijemu i zadovoljavanju potreba preko 4 miliona sirijskih izbjeglica. Zapadni Balkan, a trenutno su to posebno Srbija² i Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija², dio su tranzitnih ruta za izbjeglice i migrante na njihovom putu do zemalja članica Europske unije i osigurale su prihvata osobama kojima je potrebna međunarodna zaštita. Cijenimo pomoć koju pružaju hiljadama osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita i njihovu spremnost da u potpunosti preuzmu svoj dio odgovornosti, uključujući readmisiju svojih državljanina kao sigurnih zemalja porijekla. Konačno, mnoge zemlje članice EU-a također su pod snažnim pritiskom i kao zemlje tranzita i kao odredišta.

5. Danas, u rješavanju ovih izazova, ponavljamo **našu čvrstu opredijeljenost poštivanju međunarodnih obaveza i ljudskih prava**. Poštivanje dostojanstva izbjeglica i migranata i zaštita njihovih ljudskih prava ostaje naš prioritet u svakom trenutku. Posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti ranjivih skupina. Također ponavljamo naše opredjeljenje radu s relevantnim agencijama Ujedinjenih naroda, fondovima i programima, međunarodnim organizacijama, kao i s relevantnim međunarodnim i domaćim nevladinim organizacijama koje pomažu izbjeglicama u regiji.

6. Kolektivna odgovornost mora prerasti u **kolektivno djelovanje**. Na čvrstim temeljima procesa stabilizacije i pridruživanja, proširenja ili susjedstva koji upravljaju našim odnosima, danas smo saglasni da pojačamo svoj angažman u odgovoru na postojeću izbjegličku krizu.

7. U tom smislu, radimo na sljedećim **ključnim aktivnostima** koje imaju za cilj:

A) Podrška Jordanu, Libanonu i Turskoj

8. **Pokrenuti osnaženu podršku razvoju vlada država domaćina i prihvatnih zajednica**, i pospiješiti učinkovitost te podrške. Poboljšati mjere u cilju podrške zemlje domaćina putem ekonomskih poticaja, uključujući i doprinose iz privatnog sektora, i podrška domaćoj ekonomiji i javnoj infrastrukturi pod pritiskom masivnog priljeva izbjeglica i kontinuiranog prisustva velikog broja izbjeglica.

9. Omogućiti osobama kojima je potrebna međunarodna zaštita da dobiju **potrebne informacije, dokumentaciju i pomoć, uključujući i pravnu pomoć, da se mogu registrirati u zemljama domaćinima** – što je odgovornost prije svega zemlje domaćina u saradnji sa međunarodnim organizacijama - s posebnim naglaskom na ugroženim kategorijama. Na temelju toga, nastaviti pružati **neposrednu humanitarnu pomoć i razvojnu pomoć**, poboljšavajući potreban pristup humanitarnih organizacija, u cilju rješavanja najhitnije humanitarne potrebe izbjeglica na temelju njihove ugroženosti, uključujući smještaj, zaštitu, hranu, medicinsku pomoć, vodu i higijenske uvjete. To treba temeljiti na udruženom pristupu sa održivom razvojnom pomoći kako bi se zadovoljile i potrebe za stvaranjem otpornosti. Mogućnosti za prihvata i registraciju u zemljama domaćinima će se povećati kako bi se zemlja mogla nositi sa sve većim pritiskom, te poboljšala vlastite mehanizme nacionalnih i lokalnih vlasti.

10. Poboljšanje **pristupa obrazovanju** za izbjeglice, uključujući i više obrazovanje i strukovno osposobljavanje, prepoznajući pritisak stavljen na obrazovne sisteme zemalja domaćina i potrebu za podršku sektoru obrazovanja. Omogućiti izbjeglicama bolji **pristup tržištu rada i mogućnosti zapošljavanja i osnovnim uslugama**. Sve to će se provoditi u skladu s nacionalnim kapacitetima te u skladu sa važećim zakonskim okvirima. Pozivamo donatorske zajednice da doprinesu finansiranju inicijativa usmjerenih na stvaranje prihoda za izbjeglice, čime bi se povećala njihova otpornost, ne dovodeći u pitanje privremeni karakter njihovog boravka, a koristilo bi zajednicama zemalja domaćina i promoviranju socijalne kohezije. Jačanje otpornosti i mogućnosti izdržavanja treba **biti usmjereno i na izbjeglice i na prihvatne zajednice**.

11. Informirati izbjeglice i migrante, i putem informativnih kampanja, u saradnji sa UNHCR-om i IOM-om, o rizicima nelegalnih kanala migracija, te o alternativnim **zakonitim mogućnostima ulaska u Evropu** (npr. spajanje porodica, mobilnost studenata, privatni pokroviteljski programi, itd). Gdje je to moguće, razmotriti da li se takve zakonske mogućnosti za mobilnost trebaju unaprijediti.

12. Rad u uskoj saradnji s UNHCR-om i IOM-om kako bi se osiguralo **da međunarodna zajednica pruža više mogućnosti za preseljenje izbjeglica**, posebno izbjeglica iz Sirije, **te da ispoštuje data obećanja**.

13. Poboljšati **prikupljanje i razmjenu podataka, praćenje kretanja stanovništva, procjene zajedničke potrebe, mapiranje i analize socio-ekonomskih utjecaja** kako bi se osiguralo više ciljanih i efikasnih intervencija i predvidjeli trendovi, poštujući privatnost ličnih podataka i pravne zaštite.

B) Podrška pogođenim zemljama tranzita

14. Osigurati neposrednu humanitarnu pomoć, kao što je hrana, smještaj, medicinska pomoć, psihosocijalna podrška, zaštita, voda i sredstva za higijenu, izbjeglicama, tražiteljima azila i migrantima u tranzitu.

15. Poboljšati uslove u **objektima za prihvata i smještaj**, prema potrebama, kako bi se osiguralo da su izbjeglice i migranti primljeni na dostojanstven način i da su im obezbijedene **potrebne informacije i pomoć, uključujući pravnu pomoć, pristup registraciji kao i pristup osnovnim uslugama** te da se omogući **podrška najugroženijim osobama u skladu sa njihovim potrebama**.

16. **Poboljšati kapacitete kontrole granica, te osigurati pravovremenu registraciju svih izbjeglica i migranata kao i efikasno, brzo i kvalitetnu obradu aplikacija za traženje azila**, uz puno poštivanje ljudskih prava i u skladu sa međunarodnim standardima. Podržavati **brz povratak osoba koje nemaju prava na međunarodnu zaštitu u zemlje porijekla**, uz puno poštivanje principa *neodbijanja prihvata*.

17. Poduzeti **aktivnosti na podizanju svijesti i informiranja javnosti na lokalnom nivou** kako bi se spriječile tenzije i suprotstavilo ksenofobiji.

18. Poboljšati **regionalnu koordinaciju i razmjenu informacija** putem državnih organa i drugih međunarodnih i regionalnih organizacija kako bi se bolje upravljalo protokom migranata.

C) Saradnja u borbi protiv organizovanog kriminala krijumčarenja i trgovine ljudima

19. Poboljšati **upravljanje granicama** (provjere na graničnim prijelazima i nadzor) uz puno poštivanje ljudskih prava. Sporazum postignut između Turske, Grčke i Bugarske koji je zaključen u maju 2015. godine predstavlja dobar primjer. U cilju osiguravanja bolje koherentnosti u upravljanju tokovima migracija potiče se **regionalna saradnju u pogledu upravljanja granicama**.

20. Poboljšati saradnju **između policijskih i pravosudnih organa, uključujući prikupljanje obavještajnih podataka, razmijenu i analiziranje podataka, kao i izgradnju kapaciteta organa za provođenje zakona i pravosudnih organa**, sa posebnim fokusom na provođenje finansijskih istraga.

21. Osigurati **podršku i zaštitu žrtvama krijumčarenja i trgovine ljudima**, sa posebnom pažnjom na ugrožene grupe, kao što su žene i djeca.

22. Poboljšati **saradnju sa nadležnim agencijama EU i međunarodnim organizacijama** (na pr, Frontex, EASO, Europol, Eurojust, Interpol i UNODC), koristeći se na najbolji način postojećim regionalnim programima.

D) Isticanje osnovnih uzroka prisilnog izmještanja

23. Rješavati strukturalne uzroke nestabilnosti na sveobuhvatan način. U ovom kontekstu potrebno je pojačati **diplomatski angažman** sa svim relevantnim međunarodnim partnerima, uključujući davanje pune podrške aktivnostima specijalnog izaslanika generalnog sekretara UN-a usmjerenim **ka postizanju političkog rješenja sukoba u Siriji**, što uključuje siguran povratak izbjeglica i raseljenih osoba. Pojačati naše napore u izgradnji institucija u **Afganistanu** kako bi se osiguralo sve što je neophodno za izgradnju djelotvorne i u potpunosti održive zemlje. Pojačati našu podršku vladi **Iraka** u cilju postizanja inkluzije, nacionalnog pomirenja i dugoročnog mira, stabilnosti i jedinstva.

24. Ubrzati naše aktivnosti **u borbi protiv terorizma i nasilnih ekstremističkih grupa**, uključujući posebno aktivnosti usmjerene prema ISIL-u/Da'esh-u. Ova nastojanja će takođe sadržavati programe protiv radikalizacija, usmjerene na mlade generacije.

25. Pored naših aktivnosti u isticanju osnovnih razloga a u skladu sa humanitarnim imperativom i mandatom potrebno je pružanje dodatne **humanitarne pomoći koja se zasniva na principu potrebe kako bi smo pomogli raseljenim osobama i drugima koji su ugroženi, kao i sredinama u zemljama domaćinima koji pružaju utočište, u Siriji i Iraku**, obezbjeđujući hranu, vodu, higijenska sredstva, skloništa, obrazovanje i zaštitu na svim lokacijama gdje imamo pristup, u skladu sa humanitarnim principima koji se zasnivaju na ugroženosti i potrebama a u skladu sa relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija. Treba nastaviti sa pružanjem humanitarne pomoći područjima koja su u opsadi i koja su teško pristupačna.

26. Nadalje, pojačati naše napore putem pružanja **pomoći za stabilizaciju situacije, uključujući** pružanje pomoći lokalnoj vladi, vladavini prava te ponovnom uspostavljanju osnovnih javnih usluge, gdje je to moguće.

E) Aktivnosti sa zemljama iz kojih dolaze nelegalni migranti

27. Poboljšati **aktivnosti sa zemljama iz kojih dolaze nelegalni migranti**, mobilizirajući sve instrumente i procese dijaloga kako bi se postigla puna i efikasna implementacija zajedničkih obaveza u vezi sa **povratkom**, uključujući sporazume o ponovnom prihvatanju.

28. Podržavati **programe o potpomognutom dobrovoljnom povratku** kao i **reintegracione programe** u cilju olakšavanja povratka migranata koji nemaju pravo na međunarodnu zaštitu u zemljama svoga porijekla, uz puno poštivanje standarda međunarodnog humanitarnog prava i principa *neodbijanja prihvata*.

29. Povećati investicije u cilju poboljšanja socio-ekonomskih uslova u tim zemljama sa naglaskom na obrazovanje i stvaranje prilika za mlade generacije uz promoviranje njihovog učešća u društvenim, ekonomskim i političkim institucijama, kao i jačanje prava žena.

Dalji koraci

Širi međunarodni angažman

30. Obavezuje se na daljnji **angažman u široj međunarodnoj zajednici u nastojanju da pronađemo političko rješenje za sirijski sukob i unaprijedimo finansijsku podršku, mogućnosti preseljenja i druge oblike humanitarnog prihvata** kao odgovor na izbjegličku krizu. Podsjećamo na značaj poštivanja međunarodnog humanitarnog prava. Pozdravljamo ponudu Norveške, Njemačke i Ujedinjenog Kraljevstva da početkom naredne godine budu domaćini međunarodne donatorske konferencije za pomoć Sirijcima raseljenim zbog ratnih dejstava. Potičemo sve države da daju značajan doprinos u pružanju odgovora na ovu tešku krizu.

31. Prepoznavamo ključnu ulogu **Ujedinjenih nacija i njenih relevantnih agencija, fondova i programa, te drugih međunarodnih organizacija, nevladinih organizacija i civilnog društva** u podržavanju ovih napora, te se stoga obavezuje da ćemo intenzivirati svoju **saradnju i partnerstvo** s njima.

Podrška EU[3]

32. EU će ove napore podržavati kroz **povećanje finansijskih sredstava ali i kroz tehničku saradnju** preko Frontex-a, Evropskog ureda za podršku tražiteljima azila (EASO), Europol-a i Eurojust-a. U dogovoru i koordinaciji sa zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima, EU će koristiti finansijske instrumente dostupne unutar procesa pristupanja/stabilizacije i pridruživanja uključujući i instrument predpristupne pomoći kako bi osnažila saradnju sa zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima i pružila podršku njihovim naporima.

33. EU će povećati **finansijska sredstva namijenjena za humanitarne svrhe** u Siriji i Iraku te odgovoriti na brzorastuće potrebe u susjednim zemljama i zemljama duž rute od istočnog Mediterana preko Zapadnog Balkana, vodeći računa o promjenjivoj prirodi tih potreba. Pomoć će se pružati preko partnerskih organizacija, među kojima su i agencije UN-a, međunarodne organizacije, domaće i međunarodne nevladine organizacije, u saradnji sa lokalnim vlastima, gdje to bude prikladno. Dodatna podrška se može osigurati preko **Mehanizma EU za civilnu zaštitu**.

34. **Regionalni fond EU za odgovor na sirijsku krizu** može unaprijediti učinkovitost, fleksibilnost i brzinu isporuke podrške EU susjednim zemljama pogođenim sirijskom krizom kako bi se, *između ostalog*, povećala otpornost tih zajednica. Predloženo je proširivanje opsega Fonda zaklade na Zapadni Balkan, a razmatraju se i dodatni doprinosi [tom fondu]. Evropska unija će, za pružanje podrške izbjeglicama i zajednicama u regiji koje su te izbjeglice prihvatile, u potpunosti iskoristi **Regionalni program razvoja i zaštite za Bliski istok**. EU će pojačati svoje **napore usmjerene na sprječavanje i rješavanje sukoba**, naročito kroz aktiviranje **instrumenta za doprinos stabilnosti i miru** u programima stabilizacije u područjima sukoba, ali i u susjednim zemljama, naročito Jordanu, Libanonu i Turskoj. EU će osigurati da njezina podrška bude pružena uz valjanu koordinaciju različitih finansijskih instrumenata i uključenih aktera. EU će nadalje promovirati preseljenje u skladu s dogovorima sa državama članicama.

Daljnje aktivnosti

35. Daljnje aktivnosti nakon ove Deklaracije će se osigurati kroz redovne kontakte kako na političkom tako i na tehničkom nivou, a gdje bude neophodno, izradiće se odgovarajući

akcioni planovi. Prema potrebi, koristiće se postojeći bilateralni i regionalni okviri za dijalog i saradnju, uključujući i procese stabilizacije i pridruživanja EU, politike proširenja i susjedstva te dijaloge na visokom nivou. Partnerstvo za mobilnost s Jordanom i Dijalog o migracijama, mobilnosti i sigurnosti s Libanom također nude važne okvire, a naročito u pogledu mogućih budućih sporazuma o viznim olakšicama, odnosno readmisiji. Partnerstvo za migraciju Puta svile u okviru Budimpeštanskog procesa pružit će priliku za daljnji angažman između zemalja porijekla, tranzita i odredišta. Praški proces će također osigurati korisnu platformu za saradnju. Druge regionalne inicijative kao što su Regionalna inicijativa za migracije, azil i izbjegla lica (MARRI) i proces Brdo dodatno će doprinijeti ovome cilju.

36. Posebni izazovi uzrokovani velikim brojem tražitelja azila iz zemalja zapadnog Balkana razmatraće se na predstojećem Forumu ministara pravde i unutrašnjih poslova EU i zemalja zapadnog Balkana, između ostalog, i kroz konkretne i odgovarajuće mjere koje se bave svim aspektima ove pojave.

37. Dogovorili smo da situaciju stalno pratimo. Visoki dužnosnici zemalja učesnica [ove Konferencije] ponovo će se sastati početkom 2016. godine kako bi razmotrili dalje aktivnosti u okviru ove Deklaracije.

[1] Korištenje pojmova "zemlje" ili "granice" u ovoj Deklaraciji ne znači priznavanje državnosti.

[2] Albanija, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Crna Gora i Turska su zemlje kandidati za članstvo u EU.

[3] Uključujući, gdje je primjereno, zemlje članice Šengena.